

Nr 271.

Av herr **von Friesen**, angående översyn av gällande bestämmelser rörande löneförmåner för pensionerade befattningshavare, som utnyttjas i statstjänst.

Ehuru den svenska statsförvaltningen särskilt under senaste år kunnat räkna med ett växande antal tjänstemän i olika grader, synes bristen på lämplig arbetskraft på många håll anmärkningsvärt stor. Även om man accepterar tanken på en vidgad decentralisering, är det uppenbart, att även i huvudstaden med den anhopning av centrala ämbetsverk som där är till finnandes man icke helt tillfredsställande kunnat lösa de problem, som bestå i att på ett riktigt sätt utnyttja de pensionerades arbetskraft.

I en skrivelse (den 12/4 1947) från Statstjänstemännens riksförbund till Konungen anföres bl. a:

»Enligt numera allmänt tillämpade bestämmelser äger pensionär, som anlitas å statlig befattning, komma i åtnjutande av högst skillnaden mellan lön och pension. Inom vissa statliga verk tillämpas dock anordningen med s. k. biträdes- eller utomverkarelöner, som åtminstone i lägre och medelhöga lönelägen ger pensionären en bättre inkomst än enligt den förstnämnda löneprincipen. Biträdeslönerna äro emellertid så föga differentierade — i regel endast på två grupper — att alltför ringa hänsyn kan tagas till kvaliteten av det utförda arbetet.

Att intetdera av ovannämnda lönevillkor är tillräckligt lockande för att draga till sig pensionärernas arbetskraft är begripligt. I synnerhet torde själva principen, att vid bestämmandet av lönen avseende skall fästas vid den utgående pensionen, väcka missnöje. Tjänstemännen finna det naturligt, att pensionen i sin helhet är en intjänad lönefordran, sålunda icke blott den del, som betalats av tjänstemannen, utan även den, till vilken staten bidragit. Befattningshavaren har, under förutsättning att han uppfyller vissa fordringar, en klar juridisk rätt till pension, och denna äger han åtnjuta utan skyldighet till motprestation efter pensionsålderns inträde. I och med att förutsättningarna för pensionens åtnjutande inträtt, hör staten därför helt och hållet bortse från nämnda förmån.»

Uppenbart är att numera i stigande omfattning friska personer, som t. o. m. långt efter den statliga pensionsåldern inträtt äga god arbetsförmåga, äro villiga att på skäliga villkor ställa sin arbetskraft till statsförvaltningens förfogande.

Frågan angående förhöjd ersättning åt pensionerad personal i statstjänst har tidigare varit föremål för utskotts beredning (motion I: 218/1947). Jag

vill emellertid ånyo fästa riksdagens uppmärksamhet på denna fråga och anhåller med hänsyn till vad ovan anförts,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av gällande bestämmelser beträffande löneförmåner för pensionerade befattningshavare, som utnyttjas i statstjänst.

Stockholm i januari 1948.

Bertil von Friesen.
